

Κυριακή των Πατέρων: «Μια φύσις του Θεού Λόγου σεσαρκωμένη» (Ραφαήλ Χ. Μισιαούλης, Θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία](#)



«Μια φύσις του Θεού Λόγου σεσαρκωμένη [1]»

Εορτάζει σήμερα η Αγία μας Εκκλησία τους 630 θεοφόρους Πατέρας, που συγκρότησαν την Δ΄ Οικουμενική [2] Σύνοδο στη Χαλκηδόνα [3] της Κωνσταντινούπολης το 451 μ.Χ, την οποία συγκάλεσαν οι Αυτοκράτορες Μαρκιανός και Πουλχερία [4].

Ο λόγος που συγκροτήθηκε η Σύνοδος αυτή ήταν για να εξετάσει τα θέματα της πίστεώς μας και κυρίως σε ότι αφορούσε το πρόσωπο του Χριστού. Η Σύνοδος αυτή καταδίκασε την αιρετική διδασκαλία του Μονοφυσιτισμού. Ονομάστηκε Μονοφυσιτισμός λόγω του ότι οι κύριοι εκπρόσωποι του, ο αρχιμανδρίτης Ευτυχής [5], ο πατριάρχης Αλεξανδρείας Διόσκορος [6] και ο Σεβήρος [7]

«φράσον ημίν, άφρον Σεβήρε και μάταιε, μίαν φύσιν, σύνθετον τον άναρχον, φως του Πατρός Λόγον και Υιόν· ει γαρ ούτως είποις, και άλλην φύσιν εσήμανας· η σαρξ γαρ και ο Λόγος, ουχί μία ουσία, αλλά δύο υπάρχουν άθλιε »[8], υποστήριζαν την λανθασμένη άποψη ότι στο πρόσωπο του Χριστού υπάρχει μία φύση, η θεία η οποία απορρόφησε την ανθρώπινη κατά την Σάρκωση του Κυρίου. Αυτή η θεωρία όμως έχει συνέπειες στη σωτηρία μας γιατί με την απορρόφηση της ανθρώπινης φύσης από τη θεία δεν έχουμε πραγματική σάρκωση του Χριστού, η οποία θα μπορεί να σώσει τον άνθρωπο από το προπατορικό αμάρτημα και την πτώση μας από τον Παράδεισο, και να μας απαλλάξει από την αμαρτία. Έτσι, η Σύνοδος οριοθέτησε την ορθόδοξη διδασκαλία σχετικά με τις δύο φύσεις του Χριστού, ότι δηλαδή ο Χριστός είναι τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος, διατυπώνοντας έτσι το Χριστολογικό δόγμα.



Ο Ιησούς Χριστός έγινε άνθρωπος και προσέλαβε στο ένα πρόσωπο του Θεού Λόγου, την θεία και την ανθρώπινη φύση, θέληση και ενέργεια. Ιδού ο τρόπος με τον οποίο σώζεται ο άνθρωπος. Αν αρνηθούμε τη θεϊκή φύση του Ιησού, τότε ο Θεός ποτέ δεν έγινε άνθρωπος και ποτέ δεν έχει τη δυνατότητα ο άνθρωπος να γίνει κατά χάριν θεός. Αν αρνηθούμε την ανθρώπινη φύση, τότε ο άνθρωπος είναι αδύνατο να θεωθεί, αφού ο Θεός ποτέ δεν κράτησε την ανθρώπινη φύση, αλλά την απορρόφησε η θεία του φύση και ενέργεια. Οι δύο φύσεις στο Χριστό είναι

ενωμένες μεταξύ τους ατρέπτως, χωρίς δηλαδή να γίνεται μετατροπή, δηλαδή αλλαγή της μίας φύσεως στην άλλη. Μετά την ένωσή τους, οι δύο φύσεις είναι εντελώς αδιάσπαστες, δηλαδή ούτε χωρίζονται ούτε και διαιρούνται. Η ένωση της θείας με την ανθρώπινη φύση στην υπόσταση του δευτέρου προσώπου της Αγίας Τριάδος, του Υιού και Λόγου, είναι πραγματική ένωση.

Στο αποστολικό ανάγνωσμα ακούσαμε τον Απόστολο Παύλο να δίνει κάποιες συμβουλές στον μαθητή του Απόστολο Τίτο, ο οποίος είναι επίσκοπος στην Κρήτη, εξού και η επιστολή αυτή ονομάζεται και ποιμαντική γιατί αναφέρεται σε ποιμένα. Μία από τις συμβουλές που του δίνει είναι «αιρετικόν άνθρωπον μετά μίαν και δευτέραν νουθεσίαν παραιτού » [9].

Και θα ρωτήσει κανείς τί σημαίνει αίρεση, ποιο το νόημά της; Αίρεση είναι η αντίθετη διδασκαλία από την αλήθεια που φυλάσσει και διδάσκει η Εκκλησία. Η αίρεση είναι εφεύρεση του διαβόλου που προσπαθεί να κατακυριεύσει την Εκκλησία από μέσα. Οι αιρέσεις δημιουργούνται από την άγνοια και την λανθασμένη ερμηνεία και εξήγηση της Αγίας Γραφής. Η αίρεση είναι η μεγαλύτερη δυστυχία στον άνθρωπο [10].

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα παρμένο από την επί του Όρους ομιλία [11] του Κυρίου μας, όπως την διασώζει ο Ευαγγελιστής Ματθαίος, μας υπενθυμίζει ότι με τον ονομαζόμαστε χριστιανοί γινόμαστε το φως του κόσμου σύμφωνα με το λόγο του Κυρίου «υμείς εστε το φως του κόσμου» οφείλουμε να λάμπουμε από την αλήθεια του Ευαγγελίου και να τη φανερώνουμε καθημερινά στους συνανθρώπους μας.



Έτσι οι Πατέρες έδωσαν τη μαρτυρία της ατεμάχιστης και αλώβητης πίστεως και εδραίωσαν στην αλήθεια τη Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Εστερέωσαν την κλονισμένη πίστη των Ορθοδόξων και απεδίωξαν τους βαρείς λύκους, οι οποίοι με μανία και εωσφορική υπερηφάνεια προσπαθούσαν να διασπάσουν την ενότητα της πίστεως [12]. Έγιναν φώτα για την Ορθοδοξία. Φωτίστηκαν οι ίδιοι πρώτα και μετά φώτισαν τους υπόλοιπους, σύμφωνα με τον Άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο «Καθαρθῆναι δεῖ πρώτον, εἶτα καθάραι• σοφισθῆναι και ούτω σοφίσαι• γενέσθαι φως και φωτίσαι• εγγίσαι Θεώ και προσαγαγεῖν άλλους• αγιασθῆναι και αγιάσαι, χειραγωγῆσαι μετά χειρών, συμβουλεύσαι μετά

συνέσεως» [13]. Αυτό καλείται ο κάθε χριστιανός να κάνει. Να γίνεται και να είναι φως του κόσμου διότι έχει προορισμό με το φωτεινό του παράδειγμα να φωτίζει τους ανθρώπους που βρίσκονται στο σκοτάδι της αμαρτίας. Ο Κύριος ζητά από τον κάθε ένα σαν λύχνος να λάμπει το φως της αρετής μας στους ανθρώπους, ώστε να βλέπουν τα καλά μας έργα και να δοξάζουν τον Θεό Πατέρα «ούτω λαμπάτω το φως υμών έμπροσθεν των ανθρώπων, όπως ίδωσιν υμών τα καλά έργα και δοξάσωσι τον πατέρα υμών τον εν τοις ουρανοίς» [14].

Οι αγώνες και οι θυσίες των Πατέρων δίνοντας την ζωή τους, το αίμα τους για να παραδώσουν στην Εκκλησία ανόθευτη την αλήθεια, αποτελούν για εμάς το φως για να δοξάζουμε τον Ουράνιο Πατέρα μας. Με τις θυσίες και τους αγώνες που έκαναν κληροδότησαν σε όλες τις επόμενες γενεές την αλήθεια αλλά και την ευθύνη που έχουμε απέναντι στην Ορθοδοξία. Εβίωσαν το λόγο του Κυρίου Ιησού που ακούσαμε στο Ευαγγέλιο: «ος εάν ούν λύση μίαν των εντολών τούτων των ελαχίστων και διδάξη ούτω τους ανθρώπους, ελάχιστος κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών ...» [15], δηλαδή Εκείνος ο οποίος θα καταργήσει μία από τις εντολές αυτές τις πολύ μικρές και θα διδάξει έτσι τους ανθρώπους, θα είναι πολύ μικρός για τη βασιλεία των ουρανών.

Γινόμαστε άγρυπνοι φύλακες και έχουμε ιερό καθήκον να περιφρουρούμε με κάθε θεμιτό και νόμιμο μέσο την πίστη μας και να αγωνιζόμαστε γι' αυτήν μιμούμενοι τους Αγίους μας που ομολογούσαν τον Ιησού Χριστό σταυρωθέντα και αναστάντα εκ των νεκρών. Αυτή την αλήθεια της πίστεως, που διετύπωσαν εν Πνεύματι Αγίω οι Πατέρες της Αγίας μας Εκκλησίας και εβίωσαν, εφαρμόζοντας το λόγο του Κυρίου ότι όποιος ποιήσει και διδάξει, δηλαδή αυτός πρώτα που θα τα εφαρμόσει και μετά θα τα διδάξει και στους άλλους, μεγάλος θα κληθεί στη βασιλεία Του, καλούμαστε να διατηρούμε, όχι απλά ως ορθοδοξία διδασκαλίας, αλλά και ως ορθοπραξία εμπειρίας [16]. Αυτή την αλήθεια της πίστεως καλούμαστε να μεταλαμπαδεύσουμε ο ένας στον άλλο ως κληρονομίαν άφθαρτον και αμίαντον και αμάραντον τετηρημένην εν ουρανοίς» [17]. Αμήν.

Παραπομπές:

1. Με την φράση αυτή ο Άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας τόνιζε την κεντρική θέση της μίας υπόστασης του Θεού Λόγου που ενώθηκε με την ανθρώπινη φύση. Με τη λέξη σάρκα, εννοεί ολόκληρη την προσληφθείσα ανθρωπότητα στο Χριστό. Βλ. Γεωργίου Δ. Μαρτζέλου, Η Χριστολογία του Βασίλειου Σελευκείας και η οικουμενική σημασία της, (Θεσσαλονίκη: Π.Σ. Πουρναράς, 1999), σ. 177.

2. Η οικουμενική σύνοδος είναι μία σύνοδος εκκλησιαστικών αξιωματούχων και θεολογικών εμπειρογνομένων που συνέρχονται για να συζητήσουν και να επιλύσουν ζητήματα εκκλησιαστικού δόγματος και πρακτικής, στην οποία αυτοί που έχουν δικαίωμα ψήφου συγκαλούνται απ' όλο τον κόσμο (οικουμένη) και εξασφαλίζουν την έγκριση ολόκληρης της Εκκλησίας. Στο χαρακτηρισμό της δεν λαμβάνεται υπ' όψιν το μέγεθος του αριθμού των συμμετεχόντων επισκόπων, λόγω του ότι αυτός μπορεί να ποικίλλει σε κάθε σύνοδο, ούτε η αντιπροσωπευτικότητα την οποία έχει έναντι των κατά τόπους εκκλησιών. Βλ. *Encyclopaedia Britannica*.

3. Η Χαλκηδόνα ήταν αρχαία παραθαλάσσια πόλη της Βιθυνίας, στη Μικρά Ασία, δεξιά του εισερχομένου στο Βόσπορο από την Προποντίδα, σχεδόν απέναντι από την πόλη του Βυζαντίου.

4. Η Αγία Πουλχερία γεννήθηκε στις 19 Ιανουαρίου 399 μ.Χ. και ήταν θυγατέρα των βασιλέων Αρκαδίου (395- 408 μ.Χ.) και Ευδοκίας και αδελφή του αυτοκράτορα Θεοδοσίου Β' του Μικρού (408 - 450 μ.Χ.). Αναγορεύθηκε Αυγούστα και ανέλαβε την εξουσία του κράτους. Ήταν ευσεβέστατη, πλήρης σωφροσύνης, χρηστότητας και σοφίας. Νυμφεύθηκε τον Μαρκιανό, ο οποίος καταγόταν από τη Θράκη και στις 25 Αυγούστου του 450 μ.Χ. διαδέχθηκε στον θρόνο τον αδελφό της Θεοδόσιο Β'. Οι δύο ευσεβείς βασιλείς συγκάλεσαν στη Χαλκηδόνα, το έτος 451 μ.Χ., την Δ' Οικουμενική Σύνοδο, η οποία καταδίκασε τις αιρετικές δοξασίες του Ευτυχούς και του Διόσκουρου. Η Αγία Πουλχερία κοιμήθηκε με ειρήνη στις 10 Σεπτεμβρίου 453 μ.Χ. και ο Άγιος Μαρκιανός το έτος 457 μ.Χ.

6. Δίδασκε ότι στον Χριστό δεν υπάρχουν πλέον, μετά την ενανθρώπιση, δύο φύσεις, αλλά μόνο η θεία, που προήλθε ουσιαστικά μετά από τη σύγκραση των δύο φύσεων. Βλ. Γεωργίου Μαρτζέλου, *Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και πνευματικότητας*, έκδοση. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 2000-2001, σελ. 84-85.

6. Ο Διόσκορος πατριάρχης Αλεξανδρείας δεν είχε ορθόδοξη Χριστολογία, επειδή η έκφραση «έκ δύο φύσεων», που υποστήριζε δεν είναι δογματικά ισοδύναμη με την έκφραση «έν δύο φύσεσιν». Η έκφραση «έκ δύο φύσεων», αν και ορθόδοξη καθ' εαυτή, χωρίς την έκφραση «έν δύο φύσεσιν», δεν εξασφαλίζει από την εκτροπή του χριστολογικού φρονήματος στη σεβηριανή Χριστολογία.

7. Ο Σεβήρος μιλά για μία σύνθετη φύση, η οποία, με την φαντασία του νου, μπορεί να αναλυθεί σε δύο φύσεις. Από αυτή την έννοια ο λεγόμενος δυοφυσιτισμός του Σεβήρου είναι φανταστικός και επινόημα, και δεν συνιστά δύο πραγματικές φύσεις. Απόδειξη του γεγονότος είναι ο ισχυρισμός του Σεβήρου ότι στον Χριστό υπάρχει μία σύνθετη φυσική

ενεργητική κίνηση (μονοενεργητισμός), ανάλογη προς την σύνθετη φύση. Βλ. Διόσκορος και Σεβήρος´ οι Αντιχαλκηδόνιοι αιρεσιάρχαι. Κριτική δύο διδακτορικών διατριβών, εκδ. Ι. Μ. Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος 2003, σ. 216.

8. Τροπάριο δευτέρου κανόνος των Πατέρων, ωδή δ´, ήχος πλ.δ´.

9. Προς Τίτον 3,10.

10. Ιωήλ Φραγκάκου Μητροπολίτου Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας, «Ο επιούσιος άρτος», Ομιλίες στα Αποστολικά και Ευαγγελικά Αναγνώσματα, Αποστολική Διακονία, έκδοση β´, 2010, σελ. 400.

11. Στην επί του όρους ομιλία Του, ο Ιησούς ολοκληρώνει και παραδίδει τέλειο το Νόμο Του και επεξηγεί ολοκληρωμένα με σαφήνεια πως πρέπει σήμερα να κατανοούμε την Αγία Γραφή και να βιώνουμε ορθόδοξα το Νόμο και τις εντολές Του για τη σωτηρία της ψυχής μας.

12. Νικολάου Μητροπολίτου Φθιώτιδος, Είς επίγνωσιν Θεοῦ, εκδ. Αποστολική Διακονία, β´ έκδοση, 1999, σελ. 182-183.

13. Gregorius Nazianzenus Theol, Apologetica, Orat. 2,, 35, 480, 25 TLG.

14. Ματθαίου 5, 16.

15. Ματθαίου 5,19.

16. Παντελεήμων Καθρεπτίδη Μητροπολίτη Κορωνείας, «Έπί τήν λυχνίαν», εκδόσεις Αρμός, 2018, σελ. 317.

17. Α´ Πέτρου 1,4.